

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/213/2022
Identifikačné číslo spisu:	3517206178
Dátum vydania rozhodnutia:	13.12.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Erika Šobichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:3517206178.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu V. D. Č., narodeného XX. B. XXXX, I., Č.. Z. XXX/XX, zastúpeného Prosman a Pavlovič advokátska kancelária, s.r.o., Trnava, Hlavná 31, IČO: 36 865 281, proti žalovanému Fakultnej nemocnici Trenčín, Trenčín, Legionárska 28, IČO: 00 610 470, zastúpenému advokátom Mgr. Dr. Antonom Kušnírom, Žilina, Jána Reka 13, za účasti intervenienta na strane žalovaného: KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, Bratislava, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, zastúpeného advokátom JUDr. Baltazárom Mucskom, Bratislava, Vajnorská 55, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde v Trenčíne pod sp. zn. 21C/41/2018, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 28. júla 2022 č. k. 5Co/40/2022 - 338, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 5Co/40/2022 - 338 zo dňa 28. júla 2022 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej aj „súd prvej inštancie“) výrokom I. žalobu zamietol a výrokom II. žalovanému a intervenientovi na strane žalovaného priznal náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal voči žalovanému zaplata sumy 9.078,86 eura s príslušenstvom titulom bolestného, sťaženia spoločenského uplatnenia, náhrady za stratu zárobku, náhrady nákladov na liečenie a zaplata sumy 15.000 eur titulom náhrady za zásah do osobnostných práv. Žalobca odôvodnil nárok tým, že došlo k ujme na jeho zdraví v dôsledku protiprávneho konania žalovaného. Dňa 11. júna 2015 žalobca podstúpil vo Fakultnej nemocnici Trenčín operáciu prínosových dutín a nosovej prepážky, dňa 29. júna 2015 sa žalobca dostavil do otorinolaryngologickej ambulancie u žalovaného (ďalej len „ORL ambulancia“) a ošetrojúci lekár sa rozhodol pre vykonanie punkcie nosovej dutiny. Napriek vysloveným obavám zo zákroku, bol žalobcovi bez jeho predchádzajúceho písomného súhlasu zákrok vykonaný. Punkčná ihla bola lekárom zavedená na pracovisku v ambulantných priestoroch, následne sa žalobca musel na pokyn lekára premiestniť z kresla pre pacientov do vedľajšej administratívnej miestnosti s punkčnou ihlou v nose na bežnú stoličku. Po pár sekundách žalobca cítil postupnú stratu vedomia a začiatok nekontrolovaného pádu zo stoličky, kedy sa ošetrojúci lekár nachádzal vo vedľajšej miestnosti a zdravotná sestra bola asi 2 m od žalobcu, čo neumožňovalo zabrániť pádu žalobcu v bezvedomí zo stoličky na podlahu. Žalobca sa

prebral na zemi, pričom od tohto momentu cítil intenzívnu bolesť hlavy, spojenú s dezorientáciou, celkovou slabosťou, problémami s rovnováhou, následne bol s lekárskou správou odoslaný na internú ambulanciu. Po prepustení do domáceho liečenia sa zdravotný stav žalobcu zhoršoval, absolvoval viacero vyšetrení. Napokon bol u žalobcu zistený nález na krčnej chrbtici, s konštatovaním trvalého poškodenia a bol mu doporučený invalidný dôchodok. Do chvíle, kedy došlo k pádu, žalobca nemal žiadny úraz, v dôsledku ktorého by mohlo dôjsť k poškodeniu krčnej chrbtice. Žalobca mal za to, že zo strany ošetrojúceho lekára I. C. boli porušené štandardné lekárske postupy pri výkone punkcie prínosových dutín, pacient nebol pred punkciou poučený o rizikách zákroku, nebol počas celého lekárskeho výkonu fixovaný tak, aby sa eliminovalo riziko prípadného pádu pacienta. Žalobcovi nebola poskytnutá primeraná zdravotná starostlivosť, prislúchajúca momentálnemu kritickému zdravotnému stavu. Žalovaný navrhol žalobu zamietnuť a namietal, že došlo k pádu počas vykonávanej punkcie nosovej dutiny dňa 29. júna 2015 a žalobcom popísaná udalosť bola založená len na jeho tvrdeniach. Žalovaný poskytol žalobcovi zdravotnú starostlivosť správne. V tejto súvislosti rozporoval aj tvrdenie žalobcu, podľa ktorého tento neudelil na predmetný zákrok informovaný súhlas a predložil lekársku správu vyhotovenú I. C. zo dňa 29. júna 2015 podpísanú žalobcom, v ktorej sa výslovne uvádza, že bol riadne poučený. Poskytovanie zdravotnej starostlivosti žalobcovi zo strany žalovaného bolo predmetom vykonaného dohľadu Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, o čom bol vyhotovený Protokol č. 266/2016 a pochybenie v zmysle porušenia ustanovení § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z. vykonaným dohľadom zistené nebolo. Žalovaný namietal aj vyčíslenie škody, ktoré žalobca nezdôvodnil, nepredložil lekársky posudok zo dňa 28. augusta 2017 o bolestnom a nezdokladoval uplatnený nárok na náhradu cestovných nákladov. Pokiaľ ide o uplatnený nárok na nemajetkovú ujmu, jeho výška nie je zdôvodnená, je zjavne neprimerane vysoká, kedy peňažné náhrady v takej výške priznávajú súdy v prípadoch smrti pacienta jeho najbližším pozostalým príbuzným. Intervenient navrhol žalobu ako nedôvodnú zamietnuť, poukázal na absenciu predpokladov vzniku nároku na náhradu škody, žalobca nepreukázal porušenie povinnosti, resp. protiprávne konanie žalovaného, jeho zamestnancov. Skutkový dej je založený len na tvrdeniach žalobcu, bez akéhokoľvek relevantného dôkazu. Rovnako Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou v protokole č. 266/2016 nenašiel v postupe žalovaného žiadne pochybenie.

2. Súd prvej inštancie po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 420 ods. 1 až 3, § 442 ods. 1, 3, § 444, § 446, § 449 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“). Predpokladmi zodpovednosti za škodu sú protiprávny úkon vyvolávajúci škodu, vznik ujmy, príčinná súvislosť medzi protiprávnym úkonom (škodnou udalosťou) a ujmu a zavinenie. Existencia predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu musí byť v každom jednotlivom prípade daná a preukázaná, ak niektorý z prípadných predpokladov nebolo možné v určenom rozsahu preukázať, zodpovednostný právny vzťah nevznikne a poškodenému nemôže byť priznaná náhrada škody. Na vznik objektívnej zodpovednosti stačí splnenie prvých troch menovaných predpokladov, pričom zavinenie sa v prípade objektívnej zodpovednosti neskúma. Zodpovedný subjekt sa za určitých okolností môže svojej zodpovednosti zbaviť a to preukázaním, že ujmu, ktorá vznikla, nezavinil. Porušením právnej povinnosti v medicínskom práve sa rozumie objektívne rozpor medzi tým, ako lekár skutočne konal a tým ako konať mal, aby si splnil svoju povinnosť. Protiprávne konanie lekára môže spočívať v tom, že nepostupoval *lege artis*, že nevyužil potrebné odborné znalosti a postupy pri vymedzení anamnézy, stanovení diagnózy a liečebného postupu, zaistenia osobnej starostlivosti. Ak by z takejto činnosti, kde lekár postupoval *lege artis* vznikla pacientovi ujma, nezodpovedá za túto ujmu, v dôsledku chýbajúcej protiprávnosti takéhoto konania ako jedného z predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu. Protiprávnosť konania je vylúčená v prípade súhlasu pacienta s vyšetrovacím či liečebným úkonom lekára, v dôsledku, ktorého došlo k vzniku ujmy. Pod skutkovú podstatu všeobecnej zodpovednosti za škodu v medicínskom práve možno zahrnúť predovšetkým prípady zavineného porušenia povinnosti poskytovať zdravotnú starostlivosť v súlade so súčasne dostupnými poznatkami lekárskej vedy, teda konanie *non lege artis*. Protiprávne konanie žalovaného videl žalobca v tom, že v súvislosti s výkonom punkcie nosových dutín dňa 29. júna 2015 došlo v dôsledku nepozornosti lekára a sestry k jeho pádu zo stoličky a v dôsledku toho k poškodeniu krčnej chrbtice. Pád zo stoličky v ORL ambulancii sa nepodarilo žalobcovi preukázať. Osoby, ktoré mali byť pádu prítomné, vypočuté ako svedkovia, takúto udalosť popreli. Potvrdili, že žalobcovi prišlo nevoľno s tým, že takýto stav môže pri uvedenom zákroku

vzniknúť. Všetky ostatné osoby, ošetrojúci lekári, príbuzní a známi o páde zo stoličky vedeli len z rozprávania žalobcu, preto nebol dôvod vypočúvať ďalších navrhnutých svedkov. V postupe ošetrojúceho lekára I.. C. nevidel žiadne pochybenia ani Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou. Súd teda nezistil chybný úkon pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti, ktorý by viedol k vzniku akejkoľvek ujmy žalobcu a chýbal základný predpoklad úspešného uplatnenia nároku na náhradu škody a súd žalobu zamietol. Nakoľko nárok žalobcu nebol dôvodný vo svojom základe, nebol dôvod zaoberať sa ani dôvodnosťou žalobcom uplatnených finančných nárokov. O trovách konania rozhodol súd podľa § 255 CSP, kedy žalovaný a intervenient boli v spore úspešní v rozsahu 100 %, preto im súd priznal náhradu trov konania.

3. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací“) rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. O náhrade trov konania rozhodol tak, že žalovaný a intervenient majú nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %.

4. Odvolací súd poukázal na to, že v posudzovanej veci súd prvej inštancie vykonal vo veci rozsiahle dokazovanie, náležite zistil skutkový stav, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa § 191 CSP a na základe týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých založil svoje rozhodnutie a rozhodnutie náležite odôvodnil.

5. V prejednávanej veci bolo predmetom odvolacieho konania posúdenie vecnej a právnej správnosti rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým zamietol žalobu. Žalobca sa domáhal náhrady škody a náhrady nemajetkovej ujmy z dôvodu, že po operácii prínosových dutín a nosovej prepážky u žalovaného vykonanej dňa 11. júna 2015 sa žalobca dostavil do ORL ambulancie žalovaného dňa 29. júna 2015, kde mu bola zo strany ošetrojúceho lekára I.. C. vykonaná punkcia nosových dutín (výplach nosových dutín), v rámci ktorej nebola žalobcovi poskytnutá primeraná zdravotná starostlivosť, nebol poučený o rizikách zákroku, pri ktorom došlo žalobcovi nevoľno, k strate vedomia, pádu žalobcu zo stoličky na zem a k následnému poškodeniu krčnej chrbtice. Vykonaným dokazovaním mal súd prvej inštancie preukázať, že žalovaný, resp. jeho zamestnanci poskytli žalobcovi zdravotnú starostlivosť správne, t.j. lege artis, a síce v konaní bolo preukázané, že žalobca má poškodený na krčnej chrbtici stavec C1, ale nebolo preukázané, že k poškodeniu stavca došlo pri výkone punkcie nosových dutín dňa 29. júna 2015 u žalovaného v dôsledku pádu. Právnou podstatou tohto sporu bola otázka, či postup žalovaného pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti žalobcovi počas výkonu punkcie nosových dutín bol alebo nebol lege artis, resp. či sa žalovaný pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti žalobcovi dopustil protiprávneho konania, v príčinnej súvislosti s ktorým došlo počas zákroku k pádu žalobcu a poškodeniu krčnej chrbtice. Odvolací súd konštatuje, že sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, ktoré je náležite odôvodnené, presvedčivé a zákonu zodpovedajúce. Žalobca v odvolaní namietal skutočnosti, ktoré už boli predmetom rozsiahleho dokazovania na súde prvej inštancie, s ktorými sa súd náležite vysporiadal, preto odvolacie námietky žalobcu neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku.

6. V preskúmvanej veci z vykonaného dokazovania vyplynulo, a to najmä z Protokolu č. 266/2016 o vykonanom dohľade ÚDZS zo dňa 14. júna 2016, zo znaleckého posudku č. 03/2020 zo dňa 6. októbra 2020 vypracovaného znalkyňou I.. U. D., odbor zdravotníctvo a farmácia, odvetvie rádiológia a rádiodiagnostika, zo svedeckých výpovedí zamestnancov žalovaného, že nedošlo k porušeniu právnej povinnosti zo strany žalovaného (jeho zamestnancov), resp. poskytnutie zdravotnej starostlivosti žalobcovi počas výkonu punkcie nosových dutín dňa 29. júna 2015 bolo lege artis a k poškodeniu krčnej chrbtice nedošlo počas výkonu tohto zákroku. Zo záveru Protokolu č. 266/2016 ÚDZS vyplynulo, že žalobca dňa 11. júna 2015 podstúpil na ORL klinike u žalovaného operačný výkon v rozsahu resekcie hrany septa, supraturbínálnych antrostómii a turbínoplastiky z dôvodu stanovenej diagnózy chronickej hyperplastickej rinosinusitídy s vybočením nosovej priehradky. Pooperačný vývoj bol bez komplikácií, objektívny nález v rámci ambulantných kontrolných vyšetrení bol primeraný. Dňa 29. júna 2015 bol zrealizovaný výplach čeľustnej dutiny s negatívnym nálezom a indikované MRI vyšetrenie hlavy, ktorého nález bol pri nasledujúcej ambulantnej kontrole hodnotený ako primeraný. Daná operácia ani ambulantný výkon (výplach čeľustnej dutiny) obvykle nie sú spojené s ťažkosťami ako ich opisoval pacient.

Zvýšený tlak krvi a búšenie srdca svedčia skôr pre vegetatívnu symptomatológiu v dôsledku nepriaznivého subjektívneho vnímania výkonu pacientom. Výplach prínosových dutín sa nedá vykonať bez predchádzajúcej konzultácie s pacientom. Lekárska správa zo dňa 29. júna 2015 obsahuje písomný záznam o zrealizovanom výkone a pacientom podpísaný informovaný súhlas. Na základe zdravotnej dokumentácie je možné skonštatovať, že operácia prínosových dutín bola správne indikovaná na základe subjektívnych ťažkostí pacienta, rinoendoskopického a CT nálezu. Pacient horšie znášal pooperačný vývoj, ale podľa záznamu z prvej pooperačnej kontroly bol stav primeraný, bez znakov komplikácie. Pri ďalšej kontrole bol zrealizovaný výplach čeľustnej dutiny, ktorý pacient zle toleroval a považuje ho za príčinu svojich následných zdravotných ťažkostí, pričom samotný výkon nebol sprevádzaný komplikáciou, ale vegetatívnou symptomatológiou. ÚDZS v závere konštatoval, že zdravotná starostlivosť zo strany žalovaného bola žalobcovi poskytnutá správne a nebolo zistené porušenie ust. § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z.. Pokiaľ žalobca namietal, že Protokol č. 266/2016 ÚDZS nie je rozhodnutím, ktorým by bol súd viazaný v zmysle § 193 CSP, odvolací súd poukázal na to, že zákonodarca zákonom č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zriadil Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou ako právnickú osobu, do právomoci ktorej v oblasti verejnej správy zveril vykonávanie dohľadu nad verejným zdravotným poistením a dohľadu nad poskytovaním zdravotnej starostlivosti. V zmysle ustanovenia § 18 ods. 1 písm. b) zákona č. 581/2004 Z. z. úrad okrem iného vykonáva dohľad nad poskytovaním zdravotnej starostlivosti tým, že dohliada na správne poskytovanie zdravotnej starostlivosti podľa ustanovenia § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti a službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, a za podmienok ustanovených zákonom ukladá sankcie, podáva návrhy na uloženie sankcie, ukladá opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov alebo ukladá povinnosť prijať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Výkon dohľadu nad zdravotnou starostlivosťou je upravený v ust. § 43 a nasl. zákona č. 581/2004 Z. z., kde sa upravuje spôsob ako i postup výkonu uvedeného dohľadu. Výkonom dohľadu nad poskytovaním zdravotnej starostlivosti sa zisťuje, či táto bola správne poskytnutá a teda, či boli vykonané všetky zdravotné výkony na správne určenie choroby so zabezpečením včasnej a účinnej liečby s cieľom uzdravenia osoby alebo zlepšenia stavu osoby pri zohľadnení súčasných poznatkov lekárskej vedy. Výkon dohľadu je teda osobitný proces upravený v piatej časti zákona č. 581/2004 Z. z., ktorý ustanovuje aj spôsob zisťovania skutkového stavu pri posudzovaní správneho poskytnutia zdravotnej starostlivosti úradom. Upravuje práva a povinnosti úradu ako i poskytovateľa zdravotnej starostlivosti, pričom zistené nedostatky úrad uvedie v protokole o dohľade. Ustanovenie § 193 CSP, na ktoré poukázal žalobca, len taxatívnym spôsobom vymedzuje prípady, ktoré ako prejudiciálne otázky súd v civilnom konaní nemôže riešiť sám, pričom nie je vylúčené, aby súd vychádzal a prihliadol na závery ÚDZS vo vypracovanom protokole o vykonanom dohľade nad zdravotnou starostlivosťou, ktorému bol zákonom č. 581/2004 Z. z. do právomoci zverený výkon dohľadu nad zdravotnou starostlivosťou a ktoré poskytujú súdu odpovede na otázky z oblasti medicíny v spojení s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, na ktoré súd nemá odborné znalosti. V konaní neboli vykonaným dokazovaním vyvrátené alebo spochybnené závery ÚDZS uvedené v Protokole č. 266/2016, ktorým bolo konštatované správne poskytnutie zdravotnej starostlivosti žalobcovi pri výkone punkcie nosových dutín dňa 29. júna 2015 v ORL ambulancii u žalovaného v zmysle ust. § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z. a zároveň údaje obsiahnuté v Protokole č. 266/2016 sú v súlade s predloženou zdravotnou dokumentáciou, ktorú zákonodarca stanovil ako dôkazný prostriedok pri výkone dohľadu nad zdravotnou starostlivosťou. Podľa ustanovenia § 4 ods. 5 zákona č. 576/2004 Z. z. neoddeliteľnou súčasťou poskytovania zdravotnej starostlivosti je vedenie zdravotnej dokumentácie. V zmysle rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 9Sžsk/13/2017 skutočnosti týkajúce sa poskytovania zdravotnej starostlivosti sa prvotne preukazujú zdravotnou dokumentáciou. Zdravotná dokumentácia je jediným dôkazným prostriedkom, ktorý zákonodarca stanovil pre výkon dohľadu nad zdravotnou starostlivosťou. Odvoláciu námietku žalobca, že súd prvej inštancie sa nezaoberal absenciou informovaného súhlasu pred vykonaním punkcie nosových dutín dňa 29. júna 2015, považoval odvolací súd za nedôvodnú, nakoľko z lekárskej správy zo dňa 29. júna 2015 vyplýva záznam o zrealizovanom výkone a skutočnosť, že žalobca bol poučený v zmysle zákona č. 576/2004 Z. z., o čom svedčí žalobcom podpísaný informovaný súhlas. Nie je smerodajné, v akom rozsahu bol žalobca poučený zo strany ošetrojúceho lekára, nakoľko bolo potrebné vychádzať zo skutočnosti, že žalobca dal informovaný súhlas na výkon ambulantného zákroku, čo

potvrdil v lekárskej správe zo dňa 29. júna 2015 svojim podpisom.

7. Vzhľadom na výsledky vykonaného dokazovania a vyššie prijaté závery odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie konštatoval, že nebola naplnená základná podmienka zodpovednosti za škodu (protiprávne konanie žalovaného) a nedošlo k porušeniu právnej povinnosti zo strany žalovaného, ktorú mu ukladá zákon č. 576/2004 Z. z., v zmysle ktorého žalovaný ako poskytovateľ zdravotnej starostlivosti je povinný túto poskytovať správne, teda tak, aby vykonal všetky zdravotné výkony na správne určenie choroby so zabezpečením včasnej a účinnej liečby s cieľom uzdravenia osoby alebo zlepšenia stavu pri zohľadnení všetkých súčasných poznatkov lekárskej vedy. K porušeniu právnej povinnosti žalovaného (zo strany jeho zamestnancov) vo vzťahu k žalobcovi nedošlo, nakoľko punkcia nosových dutín u žalobcu (výplach nosových dutín) bola vykonaná v súlade s medicínskymi štandardmi a postupmi, neboli preukázané tvrdenia žalobcu o jeho páde počas výkonu punkcie a následnom poškodení stavca C1 krčnej chrbtice. Postup žalovaného pri výkone punkcie nosových dutín a samotné poskytnutie zdravotnej starostlivosti bolo lege artis. Nemožno sa stotožniť ani s odvolacími námietkami žalobcu, že počas výkonu punkcie nosových dutín došlo k pádu žalobcu zo stoličky a k následnému poškodeniu krčnej chrbtice. V konaní neboli preukázané tvrdenia žalobcu o jeho páde a s tým spojeným poškodením stavca C1 pri výkone punkcie nosových dutín dňa 29. júna 2015, keď uvedené skutočnosti nevyplývajú zo zdravotnej dokumentácie, resp. z lekárskej správy zo dňa 29. júna 2015, ani zo znaleckého posudku č. 03/2020 zo dňa 6. októbra 2020 a tieto boli vyvrátené i svedeckými výpoveďami ošetrojúceho lekára a zdravotnej sestry. V konaní nebolo sporné, že dňa 29. júna 2015 u žalobcu po výkone punkcie nosových dutín došlo ku stavu kolapsu, k zvýšeniu krvného tlaku a búšeniu srdca, následne kvôli čomu bol žalobca ešte v ten istý deň hospitalizovaný na internom oddelení u žalovaného, na ktorom oddelení nebol prijatý z dôvodu pádu a poškodenia chrbtice, ale z dôvodu zvýšeného krvného tlaku. Ošetrojúci lekár, ktorý vykonával punkciu nosových dutín, ako aj ÚDZS uviedli, že výkon punkcie nosových dutín nie je sprevádzaný ťažkosťami a dôvodom daného stavu žalobcu po ambulantnom výkone v podobe zvýšenia krvného tlaku a nevoľnosti je skôr nepriaznivé subjektívne vnímanie výkonu pacienta (žalobcu). Zo svedeckých výpovedí ošetrojúceho lekára I. I. C. a zdravotnej sestry U. C.Z. vyplynulo, že po výplachu nosových dutín sa žalobca necítil dobre, prišlo mu nevoľno, zdravotná sestra doviezla vozík, na ktorý spolu s lekárom položili žalobcu do vodorovnej polohy, pričom počas uvedeného stavu žalobca nebol sám v ambulancii, nedošlo tak k jeho tvrdenému pádu zo stoličky alebo vozíka, o čom svedčí aj zdravotná dokumentácia zo dňa 29. júna 2015, v ktorom sa nenachádza lekárska správa konštatujúca úraz žalobcu ani žiadne vyšetrenia vykonané z dôvodu úrazu. Poškodenie krčnej chrbtice, resp. stavca C1 žalobcu nepreukazuje ani znalecký posudok č. 03/2020 zo dňa 6. októbra 2020, z ktorého vyplynulo, že podľa dostupných materiálov utrpel žalobca dňa 29. júna 2015 úraz/pád zo stoličky, bez následného vyšetrenia RTG, CT, MR, pričom prvé vyšetrenie CT mozgu bolo zrealizované až dňa 28. júla 2015 v NsP Myjava, pri ktorom však stavec C1 nie je zachytený. Dňa 17. augusta 2015 bolo zrealizované MR vyšetrenie krčnej chrbtice v FNŠP Skalica, v rámci ktorého stavec C1 bol zobrazený len v bočnej rovine a jeho hodnotenie v tejto rovine v MR obraze nie je dostačujúce. CT vyšetrenie krčnej chrbtice bolo realizované až dňa 6. júla 2016 v NsP Malacky, kde okrem degeneratívnych zmien tiel stavcov a medzistavcových platničiek sú prítomné degeneratívne zmeny tela stavca C1 a C2, tzv. atlantodentálna artróza, s predným osteofytom tela stavca C1, ktorý vykazuje pouhrazové zmeny, a to abrupcia ventrálneho osteofytu tela stavca C1. Oblúk tela stavca C1 je však intaktný, v CT obraze bez traumatických zmien. Kontrolné CT vyšetrenie krčnej chrbtice zo dňa 20. júna 2017 tento nález potvrdzuje. Znalkyňa upresnila, že CT vyšetrenie zo dňa 6. júla 2016 odhaľuje abrupciu ventrálneho (predného) osteofytu tela stavca C1, bez traumatických zmien predného oblúka tela stavca C1. Keďže vyšetrenie bolo zrealizované s veľkým časovým odstupom od úrazu, dá sa hodnotiť len ako stav po abrupcii ventrálneho osteofytu tela stavca C1, a to bez bližšej špecifikácie. Vzhľadom na absenciu kostného edému pri MR vyšetrení zo dňa 17. augusta 2015 ako i na CT nález zo dňa 6. júla 2016 možno konštatovať, že nález je staršieho dátumu, a teda hodnotiť ho ako stav po úraze, bez bližšej časovej špecifikácie. Vzhľadom na uvedené znalecké závery je síce nesporné, že v čase vykonania CT vyšetrenia krčnej chrbtice dňa 6. júla 2016 žalobca mal poškodený stavec C1, avšak nebolo preukázané, že k poškodeniu stavca C1 došlo pri výkone punkcie nosových dutín u žalovaného dňa 29. júna 2015, kedy v zmysle zdravotnej dokumentácie nedošlo k pádu/úrazu žalobcu a zároveň ide o veľký časový odstup medzi výkonom punkcie nosových dutín a CT nálezom krčnej chrbtice, ktorý

nález je síce staršieho dátá, ale bez bližšej časovej špecifikácie, preto nie je možné s presnosťou ustanoviť, kedy došlo u žalobcu k poškodeniu stavca C1 na krčnej chrbtici. Odvolací súd sa nestotožnil s námietkami žalobcu, že súd zamietol jeho návrhy na vykonanie dokazovania výsluchom svedkov preukazujúcich rozhodujúce skutočnosti. Súd prvej inštancie správne vyhodnotil žalobcom navrhnuté svedecké výpovede za neopodstatnené, nakoľko išlo o zamestnancov žalovaného, ktorí poskytovali žalobcovi zdravotnú starostlivosť dňa 29. júna 2015 až po výkone punkcie nosových dutín, a to počas hospitalizácie žalobcu na internom oddelení u žalovaného, tieto osoby neboli prítomné pri výkone punkcie a nemohli tak vypovedať o skutočnostiach, ktoré sa udiali počas ambulantného výkonu.

8. Záverom odvolací súd dodal, že sa nezaoberal všetkými námietkami žalobcu obsiahnutými v jeho odvolaní, keď odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá a ani nemusí odpovedať na každú námietku, alebo argument uvedený v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvoinštančného rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 78/2005). O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní úspešnému žalovanému a intervenientovi odvolací súd priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %.

9. Proti predmetnému rozsudku žalobca podal dovolanie. Dovolanie podal z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP. V tomto smere namietal nevykonanie dôkazov navrhnutých žalobcom. Poukázal na to, že súd prvej inštancie nepripustil žalobcovi vykonanie dôkazu výsluchom svedkov - I.. K., I.. D., N.. C. a zdravotnej sestry pani N.. Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie správne vyhodnotil žalobcom navrhnuté svedecké výpovede za neopodstatnené, nakoľko išlo o zamestnancov žalovaného, ktorí poskytovali zdravotnú starostlivosť žalobcovi dňa 29. júna 2015 až po výkone punkcie nosových dutín a to počas hospitalizácie žalobcu na internom oddelení žalovaného, tieto osoby neboli prítomné pri výkone punkcie a nemohli tak vypovedať o skutočnostiach, ktoré sa udiali počas ambulantného výkonu. K tomuto poukázal na rozhodnutia ústavného súdu III. ÚS 332/2009, II. ÚS 168/2019 a aj na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/100/2018, resp. 5Cdo/202/2018. Žalobca namietal, že medzi stranami bolo od počiatku sporné, či došlo k pádu žalobcu v ambulancii žalovaného. Žalobca mal za to, že postupom súdu prvej inštancie, s ktorým sa stotožnil aj odvolací súd (nevykonanie dôkazu navrhnutého žalobcom - výsluch zamestnancov žalovaného) došlo podľa názoru žalobcu k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Nevykonané výsluchy svedkov sú podľa žalobcu relevantnými pre toto konanie a majú zodpovedajúcu výpovednú hodnotu, pričom nie sú nadbytočné. Naopak výpovede svedkov boli schopné preukázať medzi stranami konania rozhodnú spornú skutkovú okolnosť, ktorá je pre meritórne posúdenie žalobného nároku významná. Tieto osoby boli v prítomnosti žalobcu bezprostredne po jeho kolapsovom stave, ku ktorému došlo v ambulancii I.. C.. Práve tieto osoby sú schopné jednoznačne sa vyjadriť k tomu, čo im žalobca povedal, že sa stalo pri výkone punkcie nosových dutín dňa 29. júna 2015 a ďalej tiež, čo konkrétne komunikoval o pacientovi (žalobcovi) I.. C. preberajúcemu lekárovi I.. D.. Tieto výsluchy mali dotvárať celú reťaz žalobcom predložených listinných dôkazov a poškodenie jeho zdravia v dôsledku pádu u žalovaného. Navyše aj Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou vychádzal výlučne zo zdravotnej dokumentácie žalobcu, pričom tento vykonal dohľad na diaľku a nie na mieste. Je preto evidentné, že úrad vzhľadom na absenciu údajov o páde žalobcu tak nemohol dospieť k iným záverom. Žalobca tiež poukázal aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21Cdo/2682/2013, podľa ktorého skutočnosť preukazovanú len nepriamymi dôkazmi možno považovať za preukázanú vtedy, ak na základe výsledkov hodnotenia týchto dôkazov je možné bez rozumných pochybností nadobudnúť istotu o tom, že sa táto skutočnosť naozaj stala; nestačí, ak prichádza do úvahy len možnosť jej pravdivosti (t. j. pravdepodobnosť). Nepriamym dôkazom je taký dôkaz, ktorý dokazuje skutočnosť inú, ale takú, z ktorej je možno usudzovať, či sa stala alebo nestala skutočnosť, ktorá je predmetom dokazovania, objasňuje teda dokazovanú skutočnosť pomocou inej skutočnosti, ktorá má k dokazovanej skutočnosti len nepriamy vzťah.

10. Žalobca k tomuto poukázal aj na silnejšie postavenie žalovaného. Naviac, keď aj všeobecná lekárnica žalobcu I.. C. potvrdila, že v zdravotnej dokumentácii žalobcu sa nenachádza žiadny lekársky záznam o

ošetrení žalobcu, resp. hospitalizácii z dôvodu poškodenia krčnej chrbtice žalobcu úrazom až do doby jednoznačného diagnostikovania dlhodobých zdravotných ťažkostí žalobcu od 29. júna 2015 -po punkcii PND u žalovaného.

11. Odvolací súd sa v napadnutom rozhodnutí nijako nevysporiadal s námietkami žalobcu, že súd prvej inštancie kládol na žalobcu neprimerané nároky s ohľadom na dôkazné bremeno žalobcu, keď nezohľadnil charakter sporu a postavenie žalobcu a žalovaného. Mal za to, že odvolací súd opomínal fakt, že žalobca nemal možnosť nijako ovplyvniť skutočnosť, že v zdravotnej dokumentácii absentuje údaj o jeho páde, resp., že ošetrojúci lekár si nesplnil svoju povinnosť týkajúcu sa vedenia zdravotnej dokumentácie v zmysle § 19 ods. 1, ods. 2 písm. c) zákona č. 576/2004 Z. z.

12. Odvolací súd mal v tomto konaní postupovať v súlade s nálezom Ústavného súdu SR II. ÚS 716/2016. Ďalej poukazoval aj na nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia. Odvolací súd sa nezaoberal všetkými námietkami žalobcu obsiahnutými v jeho odvolaní, nezaoberal sa teda namietanými rozpormi v svedeckých výpovediach, keď sa jedná o tak zásadnú otázku, ktorá má podstatný vplyv na výsledok konania. Nezaoberal sa namietanými rozpormi vo výpovediach najmä v súvislosti s vierohodnosťou svedka I.. C. a zdravotnej sestry C.. Pritom sa jedná o takú zásadnú otázku, ktorá má podstatný vplyv na výsledok konania a súd je postupom podľa § 387 ods. 3 CSP povinný sa s ňou vysporiadať. Žalobca má za to, že chronológia jeho zdravotných komplikácií a samotná diagnostika poškodenia stavca C1 potvrdzujú tvrdenie žalobcu o páde v ambulancii žalovaného dňa 29. júna 2015. Kolapsový stav v medicínskom slovníku znamená, že ide o krátku stratu vedomia, ktorá vedie k slabosti až k ochabnutiu svalstva v dôsledku, čoho človek spadne. Ide o prechodný stav, kedy sa vedomie človeka spontánne a rýchlo vráti. Práve v dôsledku tohto stavu došlo k pádu žalobcu zo stoličky v ambulancii žalovaného, čo tvrdí žalobca v konaní od jeho počiatku. Ďalej odvoláciu námietku žalobcu, že súd prvej inštancie sa nezaoberal absenciou informatívneho súhlasu pred vykonaním punkcie nosových dutín dňa 29. júna 2015 považoval za nedôvodnú, nakoľko z lekárskej správy zo dňa 29. júna 2015 vyplýva záznam o zrealizovanom výkone a skutočnosť, že žalobca bol poučený, o čom svedčí žalobcom podpísaný informovaný súhlas. Poukazoval pritom aj na § 6 ods. 1, 2 a 6 písm. a) a ods. 10 zákona č. 576/2004 Z. z. Z formulácie ustanovení týkajúcich sa poučenia zo strany lekára a poskytnutia informatívneho súhlasu jednoznačne vyplýva, že k tomuto má dôjsť ešte pred poskytnutím zdravotnej starostlivosti - vykonaním lekárskeho zákroku. Z výpovede žalobcu ako aj I.. C. vyplýva, že žalobca o riziku kolapsu nebol zo strany ošetrojúceho lekára vopred informovaný a poučený. Napokon sám I.. C. uviedol, že podľa jeho názoru nie je potrebné každému pacientovi povedať, že môže omdlieť. Žalobca namietal, že zo strany ošetrojúceho lekára poučený ani nebol a informovaný súhlas udelil v čase, kedy nebol pre kolapsový stav po lekárskom zákroku schopný racionálne ani uvažovať. Pritom všetky tieto skutočnosti podľa názoru žalobcu taktiež významne odzrkadľujú vierohodnosť výpovede I.. C., ktoré odvolací súd považoval za jeden z dôkazov o tom, že žalobcom popisovaný skutok sa nestal. Odvolací súd uviedol a rovnako aj súd prvej inštancie, že medzi stranami nebolo sporné, že žalobca mal poškodený stavca C1 ak k poškodeniu stavca C1 mohlo dôjsť následkom úrazu. Žalobca pritom namietal v odvolaní, že uvedené tvrdenie nie je pravdivé, keďže žalovaný od počiatku namietal poškodenie stavca C1 úrazom, pričom žalovaný vychádzal z prepúšťacej správy zo dňa 18. mája 2015 po hospitalizácii žalobcu vo Fakultnej nemocnici Skalica. Na preukázanie tvrdenia žalovaného, že poškodenie nenastalo v dôsledku úrazu v ambulancii žalovaného súd zaviazal žalovaného na predloženie odborného stanoviska, ktorý žalovaný ani nepredložil. Žalovaný ďalej uvádzal, že predmetné poškodenie stavca chrbtice nastalo v dôsledku degeneratívnych zmien. Odvolací súd sa s touto námietkou žalobcu v napadnutom rozsudku vôbec nezaoberal.

12.1. Vzhľadom na uvedené žiadal, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie alebo zmenil tak, že dovolaniu žalobcu vyhovie. Zároveň si uplatnil náhradu trov dovolacieho konania.

13. Žalovaný podal k dovolaniu žalobcu písomné vyjadrenie. K porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie uviedol, že žalobcom navrhnuté dôkazy výsluchom ďalších svedkov by v žiadnom prípade nevedli k objasneniu spornej skutočnosti a to či pri poskytovaní zdravotného výkonu došlo k pádu žalobcu v dôsledku, ktorého mu malo vzniknúť poranenie zakladajúce jeho nárok. Žiaden z

navrhovaných svedkov túto skutočnosť nemohol opísať, pretože ani podľa tvrdenia žalobcu navrhovaní svedkovia neboli prítomní pri poskytovaní starostlivosti, pri ktorej mal vzniknúť žalobcovi škodlivý následok. Podľa názoru žalovaného rozsah dokazovania, ktoré vykonal súd, postačoval na prijatie záveru, ktorý bol prenesený tak do prvoinštančného ako aj druhoinsančného rozhodnutia. Podľa názoru žalovaného nebolo možné sa stotožniť ani s tvrdením žalobcu, že súd kládol na žalobcu neprimerané nároky na dôkazné bremeno, pretože žalovaný si splnil procesné povinnosti tak tvrdenia ako aj dôkazu vlastných tvrdení a to predložením listinných dôkazov obsahujúcich riadne poučenie žalobcu ako aj ďalších, ako bol protokol úradu pre dohľad, ktorý nezistil žiadne pochybenia pri výkone zdravotnej starostlivosti zo strany žalovaného, ale naopak podľa úradu bola zdravotná starostlivosť poskytovaná správne. Žalovaný nebol povinný dokazovať tvrdenia žalobcu, že došlo pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti k pádu žalobcu, ktorý spôsobil u neho škodlivý následok. Žalovaný nie je povinný dokazovať neexistenciu spornej skutočnosti, najmä ak preukázal inými dôkazmi, že škodlivý následok, ktorý mal vzniknúť v príčinnej súvislosti s tvrdeným pádom nevznikol v dôsledku tejto udalosti, ale musel vzniknúť v dôsledku inej príčinnej súvislosti, ktorú žalobca pred súdom zatajoval (prepúšťacia správa neurologického oddelenia FNŠP Skalica zo dňa 18. augusta 2015 z ktorej vyplýva, že nemohlo dôjsť k poškodeniu chrbtice dňa 29. júna 2015, ale poškodenie chrbtice u žalobcu mohlo vzniknúť iným dejovým priebehom ako pádom).

14. V čase tvrdeného pádu sa ani nedožadoval záznamu do zdravotnej dokumentácie o tom, že pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti k tejto skutočnosti došlo. Vzhľadom na uvedené žiadal dovolanie zamietnuť a priznať žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

15. K dovolaniu sa vyjadril písomne aj intervenient na strane žalovaného. Zotrval na všetkých doterajších vyjadreniach. Mal za to, že konajúci súd dostatočne zistil skutkový stav a riadne vykonal všetky navrhnuté dôkazy, čo následne potvrdil aj odvolací súd. Mal za to, že nie je naplnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP. Nevykonanie žalobcom navrhnutých dôkazov konajúce súdy riadne zdôvodnili a možno konštatovať, že tieto dôkazy by neprinesli nové skutočnosti do konania. Stotožnil sa s vyjadreniami a skutkovými tvrdeniami žalovaného prezentovanými v konaní. Žalobca nedokázal existenciu príčinnej súvislosti medzi konaním žalovaného a poškodením zdravia žalobcu. V celom konaní bolo preukázané, že žalobca bol zo strany lekára informovaný a sám trval na vykonaní zákroku. Žalobca v konaní sa obmedzuje len na povinnosť tvrdenia bez toho, aby ju podložil relevantnými dôkazmi. Zároveň dal do pozornosti, že dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné v zmysle § 423 CSP. Žalobca nenaplnil dovolacie dôvody podľa Civilného sporového poriadku a žiadal, aby bolo dovolanie odmietnuté, alternatívne zamietnuté.

16. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 písm. a) CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

17. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 420 písm. f) CSP a to porušením práva na spravodlivý proces, ktorého podstatou je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie a rozhodnutie súdov v prejednávanej veci tak, aby konanie ako celok bolo nielen zákonné, ale aj spravodlivé.

18. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces.

19. Podľa konštantnej judikatúry najvyššieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP paušálne tvrdenie o nedostatočne zistenom skutkovom stave, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti. Na druhej strane Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach tiež vyslovil názor, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (III. ÚS 332/09). Zásadám spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd totiž zodpovedá požiadavka, aby súdmi urobené skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené. V práve na spravodlivý proces je obsiahnutá aj ďalšia ústavná zásada (čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a čl. 6 CSP), s to „rovnosť zbraní“ v civilnom konaní, ktorá všeobecne zahŕňa tiež rovnosť bremien, ktoré sú na strany sporu kladené a ktoré nesmie byť neprimerané (IV. ÚS 468/2018). Z práva na spravodlivý súdny proces vyplýva aj podľa Európskeho súdu pre ľudské práva povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, II. ÚS 410/06).

20. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach vyslovil názor, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (III. ÚS 332/09). Zásadám spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd totiž zodpovedá požiadavka, aby súdmi urobené skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené. V práve na spravodlivý proces je obsiahnutá aj ďalšia ústavná zásada (čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a čl. 6 CSP), s to „rovnosť zbraní“ v civilnom konaní, ktorá všeobecne zahŕňa tiež rovnosť bremien, ktoré sú na strany sporu kladené a ktoré nesmie byť neprimerané (IV. ÚS 468/2018). Z práva na spravodlivý súdny proces vyplýva aj podľa Európskeho súdu pre ľudské práva povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, II. ÚS 410/06).

21. V súlade s touto judikatúrou ústavného súdu Najvyšší súd SR rozhodol vo veci sp. zn. 4Cdo/100/2018. V tejto veci vyslovil, že procesnému právu účastníka navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (a dôkazoch) rozhodnúť, ale tiež, pokiaľ im nevyhovie, vo svojom rozhodnutí odôvodniť, prečo, z akých dôvodov tak neurobil. Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno založiť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ku ktorej overeniu alebo vyvráteniu je navrhnutý dôkaz je bez relevantnej súvislosti s predmetom konania; ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/nevyvráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou potenciou. Nakoniec tretím je nadbytočnosť dôkazu, t. j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, bolo už doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené. Ak tieto dôvody zistené neboli, súd postupuje v rozpore s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ktoré garantujú pre stranu sporu ústavné právo na spravodlivý proces, čiže táto dôkazná vada (tzv. opomenuté dôkazy) takmer vždy založí nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ale súčasne tiež jeho protiústavnosť.

22. Žalobca vo vzťahu k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP predovšetkým namietal nevykonanie navrhnutého dôkazu počas konania a to svedkami I.. D., zdravotnou sestrou pani N., I.. K., N.. C., ktorí bol prítomní bezprostredne po jeho kolapsovom stave, ku ktorému došlo pri výkone punkcie nosových dutín dňa 29. júna 2015 v ambulancii žalovaného, nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu vo vzťahu k námietke rozporu vo svedeckých výpovediach I.M.. C. a zdravotnej sestry pani C.Z. a taktiež kladenie neprimeraných nárokov na

dôkazné bremeno žalobcu. Všetky tieto okolnosti podľa žalobcu mali vplyv na ustálenie skutkového stavu vo veci, vo vzťahu k jeho tvrdeniu, že k pádu žalobcu došlo v ambulancii žalovaného dňa 29. júna 2015, pričom tieto výsluchy mali dotvárať celú reťaz žalobcom predložených listinných dôkazov o poškodení jeho zdravia v dôsledku pádu u žalovaného.

23. Z obsahu súdneho spisu dovolací súd zistil, že žalobca si vo vzťahu k žalovanému uplatňoval náhradu škody titulom bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia, náhrady za stratu na zárobku, náhrady nákladov na liečenie a nemajetkovú ujmu. Mal za to, že k ujme na jeho zdraví došlo v dôsledku protiprávneho konania žalovaného, tak ako to podrobne uviedol v žalobe (pozri bod 1. tohto odôvodnenia).

24. Dovolací súd poznamenáva, že medzi stranami nebolo sporné, že žalobca mal poškodený stavec C1 a k poškodeniu stavca C1 mohlo dôjsť následkom úrazu (bod. 2 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu). Súd v predmetnej veci vyhodnotil, že na základe vykonaného dokazovania, nebola naplnená základná podmienka zodpovednosti za škodu (protiprávne konanie žalovaného) a nedošlo k porušeniu právnej povinnosti zo strany žalovaného, ktoré mu ukladá zákon č. 576/2004 Z. z. v zmysle ktorého žalovaný ako poskytovateľ zdravotnej starostlivosti je povinný túto poskytovať správne, teda tak, aby vykonal všetky zdravotné výkony na správne určenie choroby so zabezpečením včasnej a účinnej liečby s cieľom uzdravenia osoby alebo zlepšenia stavu pri zohľadnení všetkých súčasných poznatkov lekárskej vedy. Súd konštatoval, že neboli preukázané tvrdenia žalobcu o jeho páde a s tým spojeným poškodením stavca C1 pri výkone punkcie nosových dutín dňa 29. júna 2015, keď uvedené skutočnosti nevyplyvali zo zdravotnej dokumentácie, resp. z lekárskej správy zo dňa 29. júna 2015 ani zo znaleckého posudku č. 3/2020 a tieto boli vyvrátené i svedeckými výpoveďami ošetrojúceho lekára I.. C. a zdravotnej sestry C.. V konaní nebolo sporné, že dňa 29. júna 2015 u žalobcu po výkone punkcie nosových dutín došlo ku stavu kolapsu, k zvýšenému krvnému tlaku a búšeniu srdca a následne kvôli čomu bol žalobca ešte v ten istý deň hospitalizovaný na internom oddelení u žalovaného, na ktorom oddelení nebol prijatý z dôvodu pádu a poškodenia chrčnice, ale z dôvodu zvýšeného krvného tlaku (bod. 21. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu).

25. Z tohto bodu odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu tiež vyplýva, že súd prvej inštancie zamietol návrhy na vykonanie dokazovania zo strany žalobcu, pričom odvolací súd sa s uvedeným stotožnil, keď uviedol, že navrhnuté svedecké výpovede boli vyhodnotené za neopodstatnené, nakoľko v podobe svedkov išlo o zamestnancov žalovaného, ktorí poskytovali žalobcovi zdravotnú starostlivosť dňa 29. júna 2015 až po výkone punkcie nosových dutín, pričom títo neboli prítomní pri výkone punkcie a nemohli tak vypovedať o skutočnostiach, ktoré sa udiali počas ambulantného výkonu.

26. Žalobca počas konania opakovane tvrdil a poukazoval na to, že dňa 29. júna 2015 počas zdravotného výkonu s punkčnou ihlou u I.. C. došlo k jeho pádu v dôsledku nevoľnosti a z tohto dôvodu došlo k poškodeniu zdravia žalobcu - poškodeniu stavca - C1. Takisto v odvolaní namietal aj rozpory vo výpovediach svedkov a to I.. C. a jeho zdravotnej sestry.

27. Najvyšší súd po preskúmaní rozhodnutí súdov nižších inštancií v rozsahu danom dovolacími dôvodmi konštatuje, že dovolacia námietka žalobcu týkajúca sa prípustnosti a dôvodnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP je opodstatnená. Procesný postup súdov nižších stupňov, ktorí odmietli vykonať žalobcom navrhnutý dôkaz, resp. navrhnuté dôkazy - výsluch uvedených svedkov, podľa názoru dovolacieho súdu mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu veci z hľadiska tvrdení žalobcu. Nevykonanie navrhnutého dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (pozri III. ÚS 332/09). V takomto prípade by prichádzalo do úvahy aj vyslovenie porušenia základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, keďže nevykonanie účastníkom konania navrhovaného dôkazu by ho oproti druhému účastníkovi konania znevýhodňovalo.

28. Z rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 168/2019 vyplýva: „Ak všeobecný súd nevykoná

dôkaz navrhovaný stranou konania, hoci tento má preukazovať takú, medzi stranami konania spornú skutkovú okolnosť, ktorá je pre meritórne posúdenie žalobného nároku významná, či dokonca rozhodujúca, znemožní tým strane konania uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dôjde k porušeniu práva na spravodlivý proces. Znamená to vo svojich dôsledkoch aj porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“

29. Podľa názoru dovolacieho súdu bolo povinnosťou súdov vykonať potrebné dokazovanie aj vypočutím uvedených svedkov za účelom dôkladného posúdenia tvrdení žalobcu, že k poškodeniu zdravia - krčnej chrbtice - stavca C1 došlo pri páde žalobcu dňa 29. júna 2015, tak ako to popisuje a tvrdí žalobca. Dovolací súd je toho názoru, že aj keď uvedení svedkovia a to zamestnanci žalovaného (ďalší zdravotní personál žalovaného - I.. D., I.. K., zdravotná sestra N., ktorí žalobcu následne preberali po kolapsovom stave žalobcu z ambulancie I.. C.) a N.. C. neboli bezprostredne prítomní pri kolapse žalobcu dňa 29. júna 2015, títo pokiaľ boli prítomní následne bezprostredne po kolapse žalobcu, môžu prispieť k ozrejmieniu spornej skutkovej okolnosti, ktorá je pre meritórne posúdenie žalobného nároku žalobcu významná. Z ich výpovedí je možné zistiť ako vnímali stav žalobcu bezprostredne po jeho kolapsovom stave, čo im žalobca bezprostredne po kolapsovom stave uviedol a pod. Dovolací súd v tomto smere sa stotožnil aj s tvrdením žalobcu o slabšom postavení poškodeného pacienta v tomto spore s poukazom aj na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 716/2016, s ktorými závermi sa stotožňuje a z ktorého vyplýva: Ústavný súd už v obdobnej veci uviedol, že objektívne limity spojené s dokazovaním kauzálnej súvislosti, ako aj slabšie postavenie poškodeného pacienta sú tými skutočnosťami, ktoré vedú v mnohých prípadoch k nespravodlivým výsledkom, pretože neadekvátne náročnosť unesenia dôkazného bremena o príčinnej súvislosti medzi škodovou udalosťou a vznikom škody zo strany pacienta je v prípade uplatňovania zásady „všetko alebo nič“ aj spravidla príčinou jeho neúspechu v spore. Takéto riešenie sa javí byť nespravodlivé najmä v prípadoch, keď pre pravdivosť skutkových tvrdení žalobcu hovorí vysoká miera ich pravdepodobnosti (II. ÚS 716/2016).

Z tohto rozhodnutia ďalej vyplýva: „V tejto súvislosti je potrebné ďalej uviesť, že problematika spoznávania minulých javov, najmä príčinnej súvislosti, sa prenáša do procesnej roviny najmä v tom, že základným východiskom pri uvažovaní o rozložení dôkazného bremena medzi strany sporu je pravidlo, podľa ktorého ten, kto tvrdí, ten aj dokazuje (affirmanti incumbit probatio), čo v sporovom súdnom konaní, pokiaľ ide o otázku preukázania príčinnej súvislosti, zaťažuje žalobcu. Ako správne A. Winterová uvádza, v skutkovo a právne zložitých sporoch je tento základný sylogizmus spravidla nepostačujúci aj preto, že spravodlivé usporiadanie procesných vzťahov vyžaduje, aby bola zohľadnená skutočnosť, že mnohokrát nie je v možnostiach strany, ktorá určitú skutočnosť tvrdí, tiež svoje tvrdenia dokázať (porovnaj prof. JUDr. Alena Winterová, CSc., a kolektív Civilní právo procesní. 6. aktualizované vydání. Praha: Linde, 2011. s. 252). Jednou z oblastí, kde tieto problémy vystupujú zvlášť do popredia, sú tzv. medicínskoprávne spory, ktoré sú charakteristické svojou skutkovou zložitosťou prejavujúcou sa predovšetkým súbehom viacerých príčin spôsobilých privodiť daný následok alebo výrazným časovým obdobím medzi príčinou a následkom, čo významne sťažuje dôkaznú situáciu, prípadne tým, že úroveň aktuálneho stavu poznania v danom čase neumožňuje spoľahlivo objasniť tvrdený kauzálny priebeh, nedokonalosťou postupov pri poskytovaní zdravotníckej starostlivosti alebo samotnou povahou biologických procesov (porovnaj napr. DOLEŽAL, Adam - DOLEŽAL, Tomáš. Kauzalita v civilním právu se zaměřením na medicínskoprávní spory. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2016. s. 180).

Charakteristickou črtou týchto vzťahov, ktorá v priebehu súdneho konania mnohokrát zohráva rozhodujúcu úlohu, je aj to, že medzi úrovňou poznania zdravotníckeho zariadenia a pacientom je výrazná informačná asymetria v neprospech pacienta. Práve informačná nerovnomernosť medzi úrovňou poznania zdravotníckeho zariadenia na jednej strane a jeho pacientom na strane druhej a s tým spojená odborná znalosť zdravotníckeho zariadenia a spôsobilosť vnímať udalosti spojené s poskytovaním zdravotníckych služieb lepšie alebo o ich priebehu zistiť viac a tiež jeho spôsobilosť preventívne alebo následne zabezpečiť o tom dôkazné prostriedky sú tými okolnosťami, ktoré ho stavajú do výhodnejšieho procesného postavenia v prípade sporu vo vzťahu k pacientovi, ktorý takéto možnosti spravidla nemá. V prípade, ak má za takejto situácie poškodený pacient, ako slabšia strana v priebehu súdneho konania dokázať príčinnú súvislosť medzi určitými právne relevantnými javmi, má v priebehu dokazovania pred sebou pomerne náročnú úlohu, ktorá hraničí v mnohých prípadoch s jej faktickou realizovateľnosťou. Práve objektívne limity spojené s dokazovaním kauzálnej súvislosti, ako aj slabšie

postavenie poškodeného pacienta sú tými skutočnosťami, ktoré v rámci štandardného dôkazného sylogizmu vedú v mnohých prípadoch k nespravodlivým výsledkom, pretože neadekvátne náročnosť unesenia dôkazného bremena o príčinnej súvislosti medzi škodovou udalosťou a vznikom škody zo strany pacienta je v prípade uplatňovania zásady „všetko alebo nič“ aj spravidla príčinou jeho neúspechu v spore. Takéto riešenie sa javí byť nespravodlivé najmä v prípadoch, keď pre pravdivosť skutkových tvrdení žalobcu hovorí vysoká miera ich pravdepodobnosti. Uvedené tézy je potrebné úzko vnímať aj z pohľadu ústredných funkcií zodpovednosti sa škodu, ktorou je funkcia preventívna a reparačná. Z pohľadu naplnenia týchto funkcií zodpovednostného práva požiadavka stopercentnej miery dôkazu pre účely unesenia dôkazného bremena poškodenému ukladá, aby pod procesnou sankciou neúspechu v spore tvrdil a preukázal kauzalitu s absolútnou istotou, čo je vzhľadom na už uvedené cieľ, ktorý je nereálny a v zásade objektívne nesplniteľný. Dôsledkom takto chápanej a aplikovanej miery dôkazu o tvrdení kauzalite je potom situácia, ktorá bráni aj realizácii hmotného práva tým, že na jednej strane žalovanému poskytuje neadekvátnu výhodu v súdnom konaní a na strane druhej neodôvodnene poškodzuje žalobcu, čo je zároveň v rozpore aj s princípmi procesného práva.

V medicínskoprávných sporoch nie je v mnohých prípadoch z už uvedených dôvodov možné jednoznačne určiť skutočnú príčinu vzniku škodlivého následku, ale túto možno stanoviť len s určitou mierou jej pravdepodobnosti. V týchto prípadoch je nutné vziať do úvahy aj ďalšie prvky, na ktorých je vybudovaný systém zodpovednostného práva, a zohľadniť ich v kontexte objektívnej kauzálnej neistoty a vzájomnom nerovnocennom postavení tak, aby výsledok zodpovedal princípom, na ktorých je zodpovednosť za ujmu/škodu postavená. V tejto situácii ide v zásade o vyvažovanie dvoch proti sebe stojacich záujmov, a to práva poškodeného na jeho odškodnenie a na druhej strane záujem na tom, aby povinnosť na náhradu škody zaťažovala iba toho, kto škodu skutočne spôsobil alebo ju mohol svojím konaním odvrátiť. Neistota vo vzťahu k príčinnej súvislosti musí byť preto spravodlivo rozdelená, pričom, ako uvádza F. Štajgr, požiadavka spravodlivého vyváženia faktickej nerovnosti sporových strán je v zásade naplnená v prípade, ak je v pochybnostiach rozhodnuté v prospech toho, komu vznikla ujma (porovnaj Dr. František Štajgr. Důkazní břemeno v civilním soudním sporu, Praha, 1931. s. 114). Sumarizujúc uvedené možno konštatovať, že požiadavka jednoznačného preukázania príčinnej súvislosti bez možnosti pripustenia určitej rozumnej miery neistoty osobitne v sporoch, ktoré majú svoj pôvod vo vzťahoch lekár (zdravotnícke zariadenie) a pacient (klient), je v štandardnom type dôkazného sylogizmu neprimeraná, pretože narušuje spravodlivú rovnováhu medzi dotknutými stranami tým, že nereflektuje objektívne limity súvisiace s následným poznávaním minulých javov, zvlášť príčinnej súvislosti, a proporcionálne nevyvažuje vzájomné asymetrické postavenie týchto subjektov, v ktorom má z už uvedených dôvodov „navrch“ zdravotnícke zariadenie, keďže na žalobcu (poškodeného) ako slabšiu stranu v ich vzájomnom vzťahu kladie neúmerné nároky, čím mu v súdnom konaní fakticky znemožňuje dosiahnutie ich uspokojenia, v dôsledku čoho porušuje aj jeden z aspektov práva na spravodlivé súdne konanie, ktorým je rovnosť jeho strán.“

30. Aj vzhľadom na uvedené, bolo potrebné vypočítať navrhnutých svedkov zo strany žalobcu, na objasnenie skutkových okolností, ku ktorým došlo v ambulancii u žalovaného dňa 29. júna 2015, aby pre žalobcu postoj uvedených svedkov k veci nezostal takpovediac „otvorený“.

31. Porušenie práva na spravodlivý proces žalobcu v zmysle vytýkanej vady § 420 písm. f) CSP takisto súvisí aj s nedostatkom dôvodov rozsudku odvolacieho súdu vo vzťahu k jeho odvolacej námietke, (aj keď jeho ostatné odvolacie námietky nepovažoval odvolací súd za potrebné sa k nim vyjadriť, podľa bodu 22. odôvodnenia), dovolací súd konštatuje, že odvolací súd sa nevyjadril k námietke žalobcu rozporu vo výpovediach svedkov I. C. a jeho zdravotnej sestry pani C., ktorí sa vyjadrovali k stanoveniu skutkového deja, k samotnému ošetreniu žalobcu. K tejto odvolacej námietke odvolací súd nezaujal žiadne stanovisko, iba konštatoval, že z týchto svedeckých výpovedí pri ustáľovaní skutkového deja, že nedošlo k tvrdenému pádu žalobcu dňa 29. júna 2015 a v dôsledku toho k poškodeniu krčnej chrčtice u žalovaného, vychádzal.

32. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450

CSP). Najvyšší súd v súlade s citovanými ustanoveniami napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Ak bolo rozhodnutie zrušené a bola vec vrátená na ďalšie konanie a rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

33. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

34. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.